

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN TO‘QIMACHILIK SANOATI INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

Namangan to‘qimachilik sanoati
instituti rektori

Q.M. Xoliqov
2024 yil “28” oy.

TIKUV BUYUMLARI TEXNOLOGIYASI
FANING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	700 000 -	Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari
Ta’lim sohasi:	720 000 -	Ishlab chiqarish va ishlov berish sohalari
Ta’lim yo‘nalishi:	60721200-	Yengil sanoat buyumlari konstruksiyasini ishlash va texnologiyasi (tikuv buyumlari texnologiyasi)

Fan / modul kodi TBT1728		O`quv yili 2023-2024 2024-2025	Semester 4, 5, 6, 7	Kreditlar 6, 10, 8, 4
Fan / modul turi majburiy		Ta`lim tili</b> o`zbek	Haftadagi dars soatlari 6, 10, 8, 4	
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg`ulotlari (soat)	Mustaqil ta`lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Tikuv buyumlari texnologiyasi	420	420	840
2	I.Fanning mazmuni: Fanni o`qitishdan maqsad</b> – Tikuv buyumlari texnologiyasi fanini o`qitishdan maqsad tikuvchilik sanoatida ilmiy-texnik rivojlanish yo`llari va ularni rivojlantirishdagi asosiyqoidalarni o`rgatishdan iborat Fanning vazifasi – talabani ushbu fan bo`yicha olgan nazariy va amaliy bilimlarini kurs loyihasi va bitiruv ishlarini bajarish bilan real sharoitga qo`llash bo`yicha ko`nikmalar xosil qilishdir. II. Asosiy nazariy qism (ma`ruza mashg`ulotlari): II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi 1-MODUL 1-mavzu. Tikuv buyumlari texnologiyasi faniga kirish “Tikuv buyumlari texnologiyasi” fanining maqsadi va mazmuni. Kiyim to`g`risida qisqacha ma`lumot. Turli xil kiyimlarga qo`yiladigan talablar va ularning tasnifi 2-mavzu. Model yaratish va ishlab chiqarishga tayyorlash Kiyim modellarini ishlab chiqarishga tayyorlash. Tajriba tsexining vazifalari. Materiallardan tejamli foydalanish. Andaza yoymalarida andazalarni joylashtirish. Gazlamalarning sarf normasi. Andazalar sathini aniqlash. Andaza turlari. Tajriba tsexining texnologik guruhi. Modellarni ishlab chiqarishga tushirishni takomillashtirish. 3-mavzu. Gazlamalarni bichishga tayyorlash va bichish. Gazlamalarni bichishga tayyorlash. Tayyorlov bo`limining vazifalari. Gazlamalarni qabul qilish. Gazlamalarni sifatini tekshirish va o`lchash. Gazlamalarni to`shmalarga mo`ljallab xillash. Konfeksionlash. Gazlamalardan tejamli foydalanish. Bichish tsexining vazifalari. Gazlamalarni to`shashga qo`yiladigan talablar. Gazlamalarni to`shash usullari. Gazlamalarni to`shashda qo`llaniladigan asbob-uskunalar. Buyum detallarini bichish. Detallarni komplektlash va nomerlash. Bichish tsexining yakunlovchi operatsiyalari. Gazlamalarni toshash va bichishning takomillashgan yo`llari. 4-mavzu. Kiyim detallarini ipli biriktirish usullari Kiyim detallarini biriktirish usullari. Kiyim detallarini ipli biriktirish. Qaviqlar, baxya va baxyaqatorlar to`g`risida umumiy ma`lumot, qaviq turlari			

va uni xosil qilish usullari. Baxyaqator turlari va ularni bajarish texnik shartlari va qo'llash jarayoni. Ipli birikmalar klassifikatsiyasi.

5-mavzu. Kiyim detallarini yelimlab biriktirish

Kiyim detallarini yelimlab biriktirish. Yelimlab biriktirish jarayonlarining mohiyati, afzalligi va kamchiliklari. Turli yelimning tasnifi. Yelim material turlari va ularni qo'llash jarayoni. Yelim bilan biriktirish usulini ip bilan biriktirish usuli bilan taqqoslash va uning samaradorligi.

6-mavzu. Tikuv buyumlar detallarini payvandlab biriktirish

Tikuv buyumlar detallarini payvandlash. Termoplastik materiallarni payvandlash jarayoni va uning mohiyati. Termoplastik materiallarni payvandlash usullari va ularni qo'llash jarayoni, qo'llaniladigan asbob-uskunalar. Detallarni payvandlash usulini ip bilan biriktirish usuli bilan taqqoslash.

7-mavzu. Kiyim detallariga namlab-isitib ishlov berish

Kiyim detallariga namlab-isitib ishlov berish. NIIBni vazifasi va mohiyati. NIIB jarayoniga ta'sir etuvchi omillar va ularning o'zaro bog'liqligi. NIIBning parametrlari. NIIBning operatsiyalari, ularni mohiyati va qo'llash jarayoni. NIIBda qo'llaniladigan asbob-uskunalar.

2-MODUL

1-mavzu. Ust kiyim detallariga dastlabki ishlov berish

Ust kiyim detallari va uzellariga ishlov berish usullari. Detallarga dastlabki ishlov berish operatsiyalari. Mayda detallarga ishlov berish. Detal qirqimlariga ishlov berish usullari va qo'llaniladigan asbob-uskunalar. Asosiy detallarga qotirma yopishtirish. Vitochka kesim, koketkalarga ishlov berish. Detallarga dastlabki ishlov berishni takomillashtirish yo'llari.

2-mavzu. Ustki kiyimda qirqma cho'ntaklarga ishlov berish

Cho'ntak tikish. Ust kiyimning asosiy cho'ntak turlari. Qopqoqli qirqma cho'ntakka ishlov berish texnologiyasi. Ramkali qirqma cho'ntakka ishlov berish texnologiyasi. Listochkali yon qirqma cho'ntakka ishlov berish texnologiyasi. Listochkali ko'krak cho'ntagiga ishlov berish texnologiyasi.

3-mavzu. Ust kiyim chok davomida joylashgan cho'ntaklarga ishlov berish

Chok davomida joylashgan cho'ntaklarga ishlov berish. Chok davomida joylashgan listochkali va listochkasiz cho'ntaklar. Murakkab chok davomida joylashgan cho'ntaklarga ishlov berish

4-mavzu. Ust kiyimda qoplama cho'ntaklarga ishlov berish

Qoplama cho'ntaklarga ishlov berish texnologiyasi. Qoplama cho'ntak yuqori qirqimiga ishlov berish. Qoplama cho'ntaklarni asosiy detalga biriktirish usullari.

5-mavzu. Ichki cho'ntaklarga ishlov berish

Ichki cho'ntaklarga ishlov berish texnologiyasi. Listochkali ichki cho'ntaklarga ishlov berish texnologiyasi. Adip tilida joylashgan ichki cho'ntaklarga ishlov berish

3-MODUL

1-mavzu. Shim cho`ntaklariga ishlov berish

Shim cho`ntaklariga ishlov berish texnologiyasi. Shim old bo`lagida joylashgan cho`ntaklariga ishlov berish texnologiyasi. Shim ort bo`lagida joylashgan cho`ntaklariga ishlov berish texnologiyasi.

2-mavzu. Ust kiyim bortiga ishlov berish

Bortiga ishlov berish bosqichlari. Bort qotirmasiga ishlov berish va old bo`lakka ulash. Yashirin taqilmali bortga ishlov berish. Bortga ishlov berishni takomillashtirish.

3-mavzu. Ust kiyim yoqalariga ishlov berish

Yoqa konstruksiyasining tasnifi. Paltobop yoqalarga ishlov berish va o`mizga o`tqazish. Erkaklar pidjagining yoqasiga ishlov berish va o`mizga o`tqazish. Yoqalarga ishlov berish usullarini takomillashtirish

4-mavzu. Ust kiyim yenglariga ishlov berish texnologiyasi

Yenglarning konstruksiyasi tasnifi. Ikki chokli yengga ishlov berish texnologiyasi. Yeng ichiga kesim va manjet bilan ishlov berish usullari. Yenglarni yeng o`miziga o`tqazish. Yengga ishlov berishni takomillashtirish yo`llari.

5-mavzu. Astarga ishlov berish va buymga biriktirish

Astarning vazifasi. Astarga ishlov berish usullari. Yelka tagliklarni tayyorlash. Astarni avraga biriktirish usullari. Isituvchi qatlamli astarga ishlov berish va avra bilan biriktirish

4-MODUL

1-mavzu. Bog`cha va maktab yoshidagi qizbolalar mavsumiy ustki kiyimlariga ishlov berish texnologiyasi

Bog`cha va maktab yoshidagi qizbolalar mavsumiy ustki kiyim turlari. Bolalar kiyimiga qo`yiladigan talablar. Bog`cha va maktab yoshidagi qizbolalar mavsumiy ustki kiyimlariga ishlov berish.

2-mavzu. Ayollar xalatiga ishlov berish texnologiyasi

Ayollar xalati turlari. Xalatga qo`yiladigan asosiy talablar. Ayollar xalati taqilmasiga ishlov berish usullari. Xalatning uzellariga ishlov berishni takomillashtirish yo`llari

3-mavzu. Ayollar bluzkasiga ishlov berish texnologiyasi

Bluzkaga ishlov berish bosqichlari. Bluzka taqilmasiga ishlov berish usullari. Bluzka uzellariga ishlov berishni takomillashtirish yo`llari.

4-mavzu. Ayollar jaketiga ishlov berish texnologiyasi

Jaketga ishlov berish bosqichlari. Jaket taqilmasiga ishlov berish usullari. Jaket uzellariga ishlov berishni takomillashtirish yo`llari.

5-mavzu. Yengil assortimentga ishlov berish xususiyatlari

Erkaklar va ayollar ko`ylagida qo`llaniladigan cho`ntak turlari va ularga ishlov berish usullari. Taqilma turlari va ularni qo`llash jarayoni. Yoqa turlari va ularga ishlov berish usullari. Ko`ylakda qo`llaniladigan yeng turlari va ularga ishlov berish usullari. Ko`ylak uzellariga ishlov berishni takomillashtirish yo`llari.

	6-mavzu. Maxsus kiyimlarga ishlov berish texnologiyasi Ishchi kiyim turlari. Ularga qo'yiladigan talablar. Kitel va kombinezon tikish texnologiyasi. 7-mavzu. Tikuv-trikotaj buyumlariga ishlov berish texnologiyasi Trikotaj polotnosidan tikiladigan kiyim detallari va uzellariga ishlov berish usullari. Yoqa turlari va ularga ishlov berish. Yeng turlari va ularga ishlov berish usullari. 8-mavzu. Bosh kiyimlarga ishlov berish texnologiyasi Bosh kiyimlarga qo'yiladigan talablar. Paxtali gazlamalardan tikiladigan bosh kiyim uzellariga ishlov berish.
3	III. Laboratoriya mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar Laboratoriya mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi 1-MODUL 1. Universal mashinada ish rejimlarini o'rganish 2. Tikuv buyumlarini yelim bilan biriktirish 3. Tikuv buyumlariga namlab-isitib ishlov berish 4. Kiyimga dastlabki ishlov berish 5. Ustki kiyim qirqma cho'ntaklariga ishlov berish 6. Chok davomidagi cho'ntaklarga ishlov berish 7. Qoplama cho'ntaklarga ishlov berish 8. Astartagi ichki cho'ntaklarga ishlov berish 9. Shim cho'ntaklarga ishlov berish 10. Kiyim bortiga ishlov berish 2-MODUL 1. Ustki kiyim yoqasiga ishlov berish. Yoqa turlari. Ostki yoqaga ishlov berish 2. Ustki kiyim yoqasiga ishlov berish. Ustki yoqaga ishlov berish 3. Ustki kiyim yoqasiga ishlov berish. Yoqani yoqa o'miziga o'tkazish 4. Ustki kiyim yengiga ishlov berish. Yeng avrasiga ishlov berish 5. Ustki kiyim yengiga ishlov berish. Yeng astariga ishlov berish 6. Ustki kiyim yengiga ishlov berish. Ustki yeng avrasiga astarni ulash 7. Shim uzellariga ishlov berish. Shim detallariga ishlov berish 8. Shim uzellariga ishlov berish. Shim taqilmasi va belbog'iga ishlov berish 9. Shimning old va ort bo'laklarini birlashtirish. Shim pochasiga ishlov berish 10. Yubka uzellariga ishlov berish. Yubka taqilmasiga ishlov berish 11. Yubka uzellariga ishlov berish. Yubkaning yuqori chetiga ishlov berish 12. Yubka uzellariga ishlov berish. Yubkaning etagiga ishlov berish 13. Erkaklar ko'ylagidagi cho'ntaklarga ishlov berish 14. Ayollar ko'ylagidagi cho'ntaklarga ishlov berish 15. Erkaklar ko'ylagining old bo'lak taqilmasiga ishlov berish 16. Ayollar ko'ylagining old bo'lak taqilmasiga ishlov berish 17. Erkaklar ko'ylagida uchraydigan yoqa turlari va yoqa o'miziga ishlov berish 18. Ayollar ko'ylagida uchraydigan yoqa turlari va yoqa o'miziga ishlov berish

	19. Erkaklar ko`ylagining yeng uchiga ishlov berish</p> <p>20. Ayollar ko`ylagining yeng uchiga ishlov berish 3-MODUL 1. Ayollar plashi assortimenti 2. Ayollar plashini tikish uchun qo`llaniladigan materiallar tavsifi</li> <li>3. Ayollar plashini tikish texnologik jarayoni</li> <li>4. Ayollar plashining tashqi ko`rinishiga umumiy tasnif 5. Ayollar plashiga namlab isitib ishlov berish va uni pardozlash 6. Jins gazlamalaridan tikiladigan buyumlar assortimentlar 7. Jins gazlamalarining tasnifi 8. Jins gazlamalaridan erkaklar shimini tikish 9. Jins gazlamali erkaklar shimining tashqi ko`rinishiga tasnif</li> <li>10. Jins gazlamalaridan tikilgan erkaklar shimiga NII berish va pardozlash</li> <li>11. Milliy matoli ayollar ko`ylagi assortimenti 12. Milliy matolar tasnifi 13. Milliy matolardan ayollar ko`ylagini tikish</li> <li>14. Milliy matolardan tayyorlangan ayollar ko`ylagiga NII berish va pardozlash 15. An`anaviy va noan`anaviy matolar tasnifi 4-MODUL 1. Bolalar mavsumiy kiyimlariga ishlov berish texnologiyasi 2. Ayollar uy kiyimiga ishlov berish texnologiyasi 3. Erkaklar uy kiyimiga ishlov berish texnologiyasi 4. Ayollar bluzkasiga ishlov berish texnologiyasi 5. Ayollar jaketiga ishlov berish texnologiyasi Laboratoriya ishlarini tashkil etish yuzasidan kafedra tomonidan ko`rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma`ruza mavzulari bo`yicha olgan bilim va ko`nikmalarini amaliy masalalar, keyslar orqali yanada boyitadilar. tomonidan dizayn-loyiha ko`rinishida topshiriladi.
4	IV. Kurs ishi bo`yicha ko`rsatma tavsiyalar: Kurs ishi uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. Erkaklar pidjagining qoplama cho`ntagiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish</li> <li>2. Ayollar paltosining yashirin taqilmasiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish</li> <li>3. Erkaklar shimining yon cho`ntagiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish 4. Erkaklar shimining ort cho`ntagiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish 5. Erkaklar shimining molniya tasmali taqilmasiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish 6. Erkaklar sarochkasi yoqasiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish 7. Erkaklar sarochkasi old bo`lagiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish

	8. Ayollar kurtkasining qoplama cho`ntagiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish</p> <p>9. Ayollar jaketi yoqasiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish</p> <p>10. Erkaklar paltosining ichki cho`ntagiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish 11. Ayollar yubkasining bel qismiga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish 12. Qizlar ko`ylagining yoqa o`miziga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish Kurs ishi fan mavzulariga taaluqli masalalar yuzasidan talabalarga yakka tartibda tegishli topshiriq shaklida beriladi. Kurs ishining hajmi, rasmiylashtirish shakli, baholash mezonlari ishchi fan dasturida va tegishli kafedra tomonidan belgilanadi. Kurs ishini bajarish talabalarda fanga oid bilim, ko`nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qiladi.
5	V. Mustaqil ta`lim va mustaqil ishlar</b></p> <p style="text-align: center;">Mustaqil ta`lim uchun tavsiya etiladigan mavzular 1. Turli assortimentdagi gazlamalardan kiyim tayyorlashning o`ziga xos xususiyatlari 2. Kiyim asosiy uzellariga ishlov berish usullarini tahlil qilish va takomillashtirish 3. Tajriba tsexining zamonaviy texnika va texnologiyalari 4. Bichish tsexining zamonaviy texnika va texnologiyalari 5. Kiyimni tikishda yelimli materiallardan foydalanish 6. Tikuv buyumlariga namlab isitib ishlov berishning zamonaviy uskunolari 7. Buyum turini tikish va texnologik ketma-ketligini tuzish 8. Buyum uzeligga ishlov berishni takomillashtirish 9. Shimga qo`yiladigan talablar 10. Shimning asosiy va mayda detallariga texnologik ishlov berish ketma-ketligi 11. Erkaklar shimini tikish 12. Ayollar shimini tikish 13. Trikotaj polotnosidan tikiladigan kiyim detallari va uzellariga ishlov berish usullari 14. Trikotaj polotnosidan tikilgan kiyim detallarini biriktirishda qo`llaniladigan asbob-uskunalar</li> <li>15. Trikotaj mahsulotlarining cho`ntak turlari va ularga ishlov berish 16. Trikotaj mahsulotlarining yeng turlari va ularga ishlov berish usullari 17. Tipoviydan farqlanuvchi qomatli erkaklarga sarochna ishlab chiqish texnologiyasi 18. Tipoviydan farqlanuvchi qomatli ayollarga ko`ylak ishlab chiqish texnologiyasi Izoh: * <i>Indian Institute of Technology Delhi (IITD), 197 QS World University Rankings</i> ** <i>Ideal Tekstil-Orzu M.Ch.J. korxonalari taklifidan olingan.</i>

	Mustaqil o`zlashtiriladigan mavzular bo`yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
6	VI. Fanni o`qitishning natijalari. (shakllanadigan kompetensiyalar)</b>  <b>“Tikuv buyumlari texnologiyasi” fanini kasbiy kompetensiyalari</b>  Zamonaviy axborot texnologiyalar tizimini yaratish va ulardan foydalanish bilan bog`liq bo`lgan ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash metodlari va mexanizmlarini ishlab chiqishdan iborat.  <b>“Tikuv buyumlari texnologiyasi” fanini o`zlashtirish jarayonida bakalavr: Texnik xujjatlar bilan ishlash, turli mashina choklarini bajarish, kiyim tikish texnologik tartibini tuzish va sxemasini chizish texnologik operatsiyalarni bajarish uchun kerakli uskunalarni tanlash va ularni ishlatish samaradorligini baholash haqida tasavvurga ega bo`lishi shuningdek, tikuv buyumlarini biriktirish usullari, detallarga ishlov berish va namlab isitib ishlov berish usullaridan foydalana olishlari talab etiladi.
7	VII. Ta`lim texnologiyalari va metodlari:</b>  - amaliy mashg`ulotlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); - gurihlarda ishlash; - taqdimotlar qilish; - individual loyihalar
8	VIII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to`liq o`zlashtirish, fan yuzasidan mustaqil fikrlay olish, mustaqil o`zlashtiriladigan mavzular bo`yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish, nazorat turlari bo`yicha berilgan topshiriqlarni o`z vaqtida topshirish.
9	Foydalanilgan adabiyotlar Asosiy adabiyotlar 1. N.N.Nabidjanova., M.A.Rizametova., D.X.Rayimberdiyeva., R.A.Ergasheva “Tikuv buyumlari texnologiyasi” o`quv qo`llanma. Namangan-2020 yil. 230 bet. 2. J.S.Ergashev., N.N.Nabidjanova., R.S.Hojimatov., D.Adilova “Trikotaj mahsulotlarini ishlab chiqarish texnologiyasi” o`quv qo`llanma. Toshkent-2013 yil. 220 bet. 3. J.S.Ergashev., N.N.Nabidjanova., N.B.Maqsudov., D.X.Rayimberdiyeva., R.A.Ergasheva “Tikuv buyumlari texnologiyasi” Darslik. Namangan-2023 yil. 300 bet. 4. Rasulova M.K “Tikuv buyumlari texnologiyasi”. Darslik Toshkent-2018 yil. 227 bet. 5. Sh.G.Majidova., G.D., Ulkanboyeva “Tikuv-trikotaj buyumlari texnologiyasi” Toshkent-2018 yil. 6. M.K.Rasulova., B.G.Isroilova., M.A.Asadullayeva “Kiyim ishlab chiqarish texnologiyasi” o`quv qo`llanma. Toshkent-2013 yil. 366 bet. 7. Garment Manufacturing Technology. Edited by Rajkishore Nayak and Rajiv Padhe. 2015 Elsevier Ltd.

	Qo`shimcha adabiyotlar</b></p> <p>8. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent. "O`zbekiston" 2017 yil, 488 bet. 9. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O`zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent. "O`zbekiston" 2016 yil, 56 bet. 10. Кокеткин Р.Р., Одежда: Технология-техника, процесс качество, Справочник. -М.: Изд. МГУДТ, 2001 г. 560 Стр. Axborot manbaalari 11. https://bulavka.uz 12. https://www.goldenpages 13. https://grodno.in/tailors
8	Fanning o`quv dasturi Namangan to`qimachilik sanoati instituti Kengashining 2023 yil "___" _____ "___"-sonli bayonnomasi bilan ma`qullangan.
9	Fan moduli uchun ma'sullar Nabidjanova Nargiza Nasimjanovna – NTSI "Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi" kafedrası professori Ergasheva Rashida - NTSI "Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi" kafedrası katta o`qituvchisi</p> <p><b>Taqrizchilar:</b></p> <p><b>Maqsudov Nabijon Bahodirovich</b> - Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi" kafedrası mudiri, t.f.n., dotsent</p> <p><b>Muxitdinova Jamilaxon Rasulovna</b> – Namangan Davlat universiteti, san`atshunoslik fakulteti, texnologik ta`lim kafedrası katta o`qituvchisi